

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.001.05.2023

dr hab. Dariusz Rogut
Dyrektor
Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji
Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
w Łodzi
ul. E. Orzeszkowej 31/35
91-479 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. - wykonanie planu finansowego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Łodzi

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Oddział Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Łodzi ¹ , ul. E. Orzeszkowej 31/35, 91-479 Łódź
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dariusz Rogut, Dyrektor Oddziału IPN od dnia 10 maja 2017 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Izabella Śpiewak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/4/2023 z 2 stycznia 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2022 r. Oddziału IPN, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">- realizacja wydatków budżetu państwa,- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none">- analizy realizacji wydatków budżetu państwa,- kontroli przestrzegania ustalonych limitów wydatków, w tym – limitów środków na wynagrodzenia,- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,- szczegółowej analizy wydatków, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego,- badania kosztów energii elektrycznej,- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,- analizy stanu zobowiązań,- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

¹ Dalej: Oddział IPN.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez Oddział IPN planu finansowego na 2022 r.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Wydatki budżetu państwa zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, w sposób celowy i oszczędny oraz służący realizacji zadań jednostki.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania budżetowe Oddziału IPN za 2022 r. i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. Zostały one prawidłowo sporządzone pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca błędnego ujęcia zobowiązania roku 2023 w księgach rachunkowych badanego okresu, i w konsekwencji – w rocznym sprawozdaniu z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28), miała charakter incydentalny, a jej wartość nie przekroczyła założonych progów istotności.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Analiza porównawcza dochodów budżetowych

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane przez Oddział IPN w 2022 r. dochody wyniosły 62,8 tys. zł i były wyższe o 40,8 tys. zł, tj. o 185,5% od kwoty przyjętej w planie finansowym na 2022 r. (22 tys. zł) oraz wyższe o 35,6 tys. zł, tj. o 131,4% od dochodów wykonanych w 2021 r. (27,1 tys. zł). Były to dochody ujęte w rozdziale 75112 *Jednostki podległe Instytutowi Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu* i dotyczyły głównie wpływów ze sprzedaży składników majątkowych (26,3 tys. zł, tj. 41,9% dochodów ogółem), a także wpływów ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych (24 tys. zł, tj. 38,2% dochodów ogółem).

Wyższa realizacja planu dochodów wynikała z nieplanowanej sprzedaży samochodu służbowego, a także ze zwiększenia wpływów z tytułu spłat oprocentowanej pożyczki wraz z odsetkami przez nowozatrudnionego prokuratora.

(akta kontroli str. 4, 87-89, 290-291)

Na dzień 31 grudnia 2022 r. w Oddziale IPN nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty.

(akta kontroli str. 290-291)

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej, stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

2.1. W 2022 r. Oddział IPN zrealizował wydatki budżetowe w kwocie 15 582,7 tys. zł, stanowiącej 100% planu po zmianach. Środki wydatkowano w rozdziałach 75112 – 14 982,8 tys. zł (96,2% łącznej kwoty wydatków) oraz 92128 *Działalność dotycząca miejsc pamięci narodowej oraz ochrony pamięci walk i męczeństwa realizowana przez jednostki podległe Instytutowi Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu* – 599,9 tys. zł (3,8%).

Limity wydatków w poszczególnych podziałkach klasyfikacji budżetowej nie zostały przekroczone.

Zrealizowane w 2022 r. wydatki były wyższe od wykonanych w roku 2021 (15 128,5 tys. zł)⁶ o 454,2 tys. zł, tj. o 3%. Wzrost ten dotyczył głównie wydatków na:

- działalność edukacyjną i naukową, w tym związanych z organizacją konferencji naukowych oraz podróżami krajowymi i zagranicznymi, które w 2021 r. były niższe z uwagi na panującą pandemię COVID-19;
- usługi remontowe, w związku z przeprowadzeniem remontu oświetlenia celem uzyskania oszczędności w kosztach energii elektrycznej;
- usługi zdrowotne, z uwagi na przypadające terminy badań okresowych pracowników Oddziału IPN;
- usługi telekomunikacyjne i Internet związane z wyjazdami pracowników w delegacje zagraniczne i koniecznością zapewnienia im łączności do celów służbowych.

(akta kontroli str. 34-36, 62-64, 333-335, 853-855)

W 2022 r. nie zwiększono planu wydatków środkami z rezerw celowych i rezerwy ogólnej.

(akta kontroli str. 65, 441-482)

Oddział IPN nie planował na 2022 r. i nie realizował wydatków budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 93, 441-482)

2.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 47 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach, i w porównaniu do 2021 r. były wyższe o 1,6 tys. zł, tj. o 3,5%. Największy udział w tej grupie wydatków (83,2%) stanowiły wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, wypłacone w łącznej kwocie 39,1 tys. zł, głównie z przeznaczeniem na zakup umundurowania dla służby ochrony oraz zwrot kosztów zakupu okularów.

(akta kontroli str. 90-92, 94-96, 333-335)

2.3. Wydatki bieżące wyniosły 15 535,7 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach, i były wyższe od wydatków poniesionych w 2021 r. o 933,3 tys. zł, tj. o 6,4%. Składały się na nie przede wszystkim wydatki na wynagrodzenia i pochodne w kwocie 11 947,5 tys. zł (76,9% wydatków bieżących) oraz wydatki na zakup towarów i usług w kwocie 2 873,3 tys. zł (18,5% wydatków bieżących).

(akta kontroli str. 90-92, 94-96, 333-335)

Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, w 2022 r. wydatki na wynagrodzenia wyniosły 10 584,3 tys. zł i w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyły się o 1 311,9 tys. zł, tj. o 14,1%. Wzrost tych wydatków odnotowano zarówno w grupie osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzenia - o 14,2% (z 7 580,9 tys. zł do 8 660 tys. zł), jak i w grupie prokuratorów - o 13,8% (z 1 691,4 tys. zł do 1 924,3 tys. zł). Zwiększenie wydatków na wynagrodzenia

⁶ Razem z wydatkami, które nie wygasły z upływem 2021 r. (506,4 tys. zł.).

spowodowane było m.in.: wzrostem wynagrodzeń dla pracowników sektora budżetowego - zgodnie z ustawą budżetową z dnia 17 grudnia 2021 r. na rok 2022⁷, zwiększeniem wypłat odpraw emerytalnych oraz dodatków stażowych, wzrostem funduszu nagród w związku z koniecznością wypłaty specjalnych dodatków motywacyjnych pracownikom Oddziału, wzrostem wynagrodzenia w gospodarce narodowej, stanowiącego podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego prokuratora w 2022 r., a także obsadzeniem jednego etatu prokuratorskiego od stycznia 2022 r.

Przeciętne zatrudnienie⁸ w 2022 r. wyniosło 110,13 osób i pozostawało na zbliżonym poziomie do odnotowanego w 2021 r. (110,84 osób). W grupie osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzenia, przeciętne zatrudnienie spadło o 1,6% (ze 103,84 do 102,13 osób), co było wynikiem większej ilości nieobecności pracowników (m.in. absencje chorobowe, opiekuńcze, macierzyńskie). W przypadku prokuratorów przeciętne zatrudnienie zwiększyło się o 14,3% (z 7 do 8 osób), wskutek obsadzenia jednego wolnego etatu prokuratorskiego.

W 2022 r. nastąpił wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w stosunku do roku poprzedniego o 14,9% (z 6 971 zł do 8 009 zł), przy czym w grupie osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzenia wzrost ten wyniósł 16,1% (z 6 084 zł do 7 066 zł), natomiast w grupie prokuratorów przeciętne miesięczne wynagrodzenie uległo nieznacznemu zmniejszeniu – o 0,5% (z 20 136 zł do 20 045 zł).

(akta kontroli str. 5-14, 87-89, 437-440)

W 2022 r. Oddział IPN zatrudniał łącznie 38 osób na podstawie umów cywilnych innych niż umowy o pracę (w tym 10 osób na umowy-zlecenia oraz 28 osób na umowy o dzieło), tj. o cztery więcej niż w roku 2021 (odpowiednio sześć i 28 osób). Spośród realizowanych w 2022 r. umów-zleceń, tylko z jedną osobą zawarto ją na okres dłuższy niż sześć miesięcy (umowa na wykonanie materiałów filmowych). Pozostałe umowy zawarte były na okres krótszy niż sześć miesięcy i – poza ww. zadaniem – dotyczyły m.in. realizacji występów artystycznych, redagowania publikacji i monografii, a także udziału w panelach dyskusyjnych i pracach jury konkursowych.

Łączne wydatki poniesione na realizację w 2022 r. umów-zleceń i umów o dzieło wyniosły 190,9 tys. zł, tj. były wyższe o 10,4% od wykonanych w roku 2021 (172,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 15)

Łączna kwota nagród wypłaconych w 2022 r. w grupie osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzenia⁹ wyniosła 508,8 tys. zł, a średnia wysokość nagrody¹⁰ – 4 982 zł.

(akta kontroli str. 16)

2.4. Przyznane ustawą budżetową na 2022 r. środki na wydatki majątkowe wyniosły 70 tys. zł i przeznaczone były na zakup kserokopiarki (30 tys. zł) oraz specjalistycznego sprzętu IT¹¹ (40 tys. zł). Wydatki te nie zostały zrealizowane, a rezygnacja z ww. zakupów wynikała z konieczności zwiększenia środków w grupie wydatków bieżących jednostki, z przeznaczeniem na najem samochodu elektrycznego (w związku z obowiązkiem nałożonym ustawą z dnia 11 stycznia

⁷ Dz.U. 2022 r. poz. 270.

⁸ Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach, w przeliczeniu na pełne etaty.

⁹ W kwocie nagród nie uwzględniono prokuratorów, którym nagrody i wyróżnienia przyznaje Prokurator Generalny, zgodnie z art. 133 § 1 i 2 ustawy Prawo o Prokuraturze.

¹⁰ Średnia wyliczona jako łączna kwota wydatków na nagrody brutto w 2022 r. przez średnie zatrudnienie w tym okresie według sprawozdania Rb-70.

¹¹ Przełącznik FC wraz z modułami.

2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych¹²) oraz realizację publikacji Oddziałowego Biura Badań Historycznych.

(akta kontroli str. 17-29, 82-84, 94-96, 333-335)

2.5. Zobowiązania Oddziału IPN na koniec 2022 r. wyniosły 845,4 tys. zł i były o 3,8% wyższe od kwoty zobowiązań na koniec 2021 r. (814,5 tys. zł). Główną ich pozycję (822,8 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi i składkami na PPK. Zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług wynosiły 22,7 tys. zł, dotyczyły miesięcy wrzesień-grudzień 2022 r.¹³ i zostały uregulowane w styczniu i lutym 2023 r., zgodnie z terminem ich płatności. Tytuły i kwoty zobowiązań były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

W 2022 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 333-422)

2.6. Z zaplanowanych i niezrealizowanych w 2021 r. wydatków, kwota 509 tys. zł, przeznaczona na dodatkowy fundusz motywacyjny, została ujęta w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku 2021. Środki te wydatkowane zostały w kwocie 506,4 tys. zł, zgodnie z przeznaczeniem, tj. na wynagrodzenia osobowe pracowników oraz składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy. Niewykorzystana kwota 2,6 tys. zł¹⁴, wynikająca z faktu nienaliczenia składek na Fundusz Pracy u pracowników korzystających ze świadczeń rodzicielskich, bądź przekraczających tzw. wiek progowy¹⁵, została terminowo odprowadzona do budżetu państwa. Środki niewygasające z upływem roku 2021 zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej Oddziału IPN.

(akta kontroli str. 30-61, 546-547)

2.7. W Oddziale IPN nie wystąpiły niezrealizowane wydatki, niewygasające z upływem roku 2022.

(akta kontroli str. 62-64, 333-335)

2.8. Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto 50 wydatków Oddziału IPN na kwotę 800,4 tys. zł (tj. 5,1% wydatków ogółem). Próbkę do badania dobrano z zastosowaniem metody monetarnej¹⁶ (45 dowodów księgowych na kwotę 671,6 tys. zł) oraz doboru celowego (5 dowodów na kwotę 128,8 tys. zł) spośród pozapłacowych wydatków poniesionych przez Oddział IPN. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano w granicach kwot określonych w planie finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących koniecznością zapłaty odsetek, kar lub opłat. Nie stwierdzono także nieprawidłowości w zakresie wyłączenia stosowania ustawy z dnia 19 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych¹⁷.

(akta kontroli str. 97-113)

2.9. Poniesione w latach 2021 i 2022 wydatki na energię elektryczną wyniosły odpowiednio 121,1 tys. zł i 129,9 tys. zł, w tym na usługi dystrybucji energii odpowiednio 73,2 tys. zł (60,4%) i 68,2 tys. zł (52,5%).

(akta kontroli str. 149)

¹² Dz. U. z 2022 r. poz. 1083 ze zm., dalej: *ustawa o elektromobilności*.

¹³ 12 faktur dotyczących grudnia 2022 r. i cztery faktury korygujące dotyczące miesięcy wrzesień-grudzień 2022 r.

¹⁴ W § 4120 Składki na Fundusz Pracy.

¹⁵ Wynikający z art. 104b ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2022 r. poz. 690 ze zm.).

¹⁶ Metoda uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji (MUS).

¹⁷ Dz.U. z 2022 r. poz. 1710 ze zm., dalej: *ustawa Pzp*.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej¹⁸, w Oddziale IPN przyjęto i wdrożono szereg działań służących ograniczeniu zużycia energii. Działania te polegały m.in. na:

- informowaniu pracowników o konieczności: gaszenia światła w pomieszczeniach, wyłączenia listew przebiegowych oraz sprzętu informatycznego, niepozostawiania w gniazdkach ładowarek, niekorzystania z radia oraz elektrycznych grzejników do ogrzewania pomieszczeń;
- ograniczeniu oświetlenia zewnętrznego i wewnętrznego (w tym wyłączeniu na stałe części lamp, przy zachowaniu odpowiednich przepisów bhp);
- ograniczeniu ilości czajników elektrycznych (do jednej sztuki w aneksach kuchennych) oraz wyłączeniu z użytkowania dystrybutorów wody;
- rezygnacji z iluminacji świątecznej zewnętrznej oraz ograniczeniu wewnętrznej;
- wyłączeniu części systemów klimatyzacji oraz wentylacji;
- ograniczeniu ilości monitorów i innych urządzeń biurowych na stanowiskach pracy;
- ograniczeniu korzystania z jednej windy;
- wyłączeniu ogrzewania podłogowego oraz schodów zewnętrznych,
- wyłączeniu z użytkowania samochodu elektrycznego, którego obowiązek posiadania wynika z ustawy o elektromobilności;
- założeniu instalacji fotowoltaicznej;
- zainstalowaniu układu kompensacji mocy biernej pojemnościowej;
- dokonaniu częściowego remontu oświetlenia wewnątrz budynków.

(akta kontroli str. 66-81)

Oddział IPN posiadał trzy umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, zawarte w 2014 r. z PGE Dystrybucja S.A. dla trzech punktów poboru energii¹⁹.

(akta kontroli str. 150-198)

Analizą w zakresie zamówienia mocy elektrycznej na poziomie odpowiednim do faktycznych potrzeb objęto wydatki poniesione na usługę dystrybucji energii elektrycznej w roku 2022 w łącznej kwocie 35 tys. zł²⁰, dotyczące punktu poboru energii funkcjonującego w grupie taryfowej C21 (budynek D zlokalizowany przy ul. E. Orzeszkowej w Łodzi). Zgodnie z 12 fakturami wystawionymi przez operatora sieci dystrybucyjnej, maksymalny pobór mocy stanowił od 18 do 36% mocy umownej²¹, decydującej o wysokości opłaty sieciowej stałej.

(akta kontroli str. 199-264)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Oddziału IPN, zachowanie dotychczasowej mocy umownej było zasadne z uwagi na dwa istotne przedsięwzięcia, których uruchomienie związane było z wykorzystaniem energii elektrycznej na danym przyłączy. (...) *W 2021 r. uruchomiono nowy system klimatyzacji (całoroczna opcja grzania oraz chłodzenia), który nie był w pełni sprawdzony i wykorzystany z uwagi na fakt, iż był to rok, w którym była pandemia koronawirusa SARS-CoV-2, podczas której pracownicy Oddziału pracowali w systemie pracy zdalnej, więc system nie*

¹⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 269 ze zm.

¹⁹ PPE nr PLLZED000051351001 zlokalizowany przy ul. Piotrkowskiej 149 w Łodzi (grupa taryfowa C11), PPE nr PLLZED000057232501 zlokalizowany przy ul. E. Orzeszkowej 31/35 w Łodzi (budynki A, B i C - grupa taryfowa C12a), PPE nr PLLZED000057353308 zlokalizowany przy ul. E. Orzeszkowej 31/35 w Łodzi (budynek D - grupa taryfowa C21).

²⁰ Z tego 3 tys. zł stanowiły zobowiązania roku 2022 wynikające z faktury za grudzień 2022 r.

²¹ Moc umowna określona została na 50 kW, maksymalna moc pobrana w poszczególnych miesiącach wyniosła od 9 do 18 kW.

działał w pełni wydajnie. W roku 2022 system uruchomiono na początku okresu letniego w pełnym zakresie, ale w związku z awarią jednej z jednostek był cyklicznie wyłączany. W związku z powyższym nadal nie ma pełnego obrazu wykorzystania energii podczas jego właściwej eksploatacji. Obecnie system klimatyzacji jest wyłączony, a Centrala Instytutu zgłosiła usterkę i trwa rozpatrywanie reklamacji przez wykonawcę. Kolejnym przedsięwzięciem niezbędnym do realizacji przepisów wynikających z ustawy (...) o elektromobilności (...) było nabycie pojazdu elektrycznego w 2022 r. (...) Centrala Instytutu w uzgodnieniach z oddziałami określiła ilość pojazdów i terminy, w których oddziały samochody takie nabędą. Łódzki Oddział IPN pierwszy pojazd z napędem elektrycznym zobowiązany był posiadać w 2022 r. W związku z powyższym również w tym roku Centrala IPN przeprowadziła postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na montaż stacji ładowania pojazdów elektrycznych i została ona wykonana w listopadzie. Zwycięzcą wykonawcy po badaniu faktur za dystrybucję energii elektrycznej wynikało, że moc jest za mała na jednoczesne ładowanie dwóch samochodów (...). W momencie nabycia kolejnego obowiązkowego samochodu elektrycznego zalecił zwiększenie zamówionej mocy umownej. W związku z powyższym zasadne było zachowanie dotychczasowej mocy umownej. Zużycie bieżące jest badane, jednakże nadal nie znane jest faktyczne zapotrzebowanie z uwagi na obowiązek stosowania kolejnych przepisów ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku (...), która narzuca ograniczenia w wykorzystaniu energii elektrycznej (...).

(akta kontroli str. 82-86)

W Oddziale IPN nie prowadzono analiz zużycia energii w porach odpowiadających strefom czasowym; nie analizowano również opłacalności wykorzystywanej grupy taryfowej i możliwości stosowania innej (np. wielostrefowej), a także nie podejmowano działań w celu doboru najkorzystniejszej grupy.

Dyrektor Oddziału IPN wyjaśnił, że nie realizowano powyższych działań, ponieważ w pierwszej kolejności zasadnym było obserwowanie zużycia i zapotrzebowania na energię elektryczną dla dwóch ww. przedsięwzięć. Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora, (...) ww. czynności miałyby uzasadnienie - tak jak w przypadku drugiego przyłącza energetycznego, w siedzibie Oddziału, na którym podczas zakładania instalacji fotowoltaicznej w 2022 roku, zainstalowano również układ kompensacji mocy biernej pojemnościowej. Montaż układu kompensacyjnego na przyłączy redukuje ww. koszty w sposób znaczący, jednakże takie przedsięwzięcie jest kosztowne (około 20-25 tys. zł) i trudne do zrealizowania pod względem finansowym w pełnym zakresie w jednym roku budżetowym. Instalacja kolejnego układu kompensacyjnego jest planowana na badanym przyłączy i będzie wykonana w ramach możliwości finansowych jednostki.

(akta kontroli str. 66-69, 860-862)

Kalkulacja potencjalnych kosztów dystrybucji energii dla analizowanego punktu poboru (grupa taryfowa C21), przeprowadzona na podstawie uzyskanych od operatora danych o zużyciu energii czynnej w strefach czasowych stosowanych w grupach taryfowych C23 i C24 wykazała, że roczne oszczędności Oddziału IPN wyniosłyby odpowiednio 1310 zł i 1328 zł.

(akta kontroli str. 856-859)

2.10. W opublikowanym w Biuletynie Zamówień Publicznych planie postępowań o udzielenie zamówień na rok 2022, ujęte zostało jedno zamówienie²², które ostatecznie nie zostało zrealizowane²³.

²² Świadczenie usług pocztowych w obrocie krajowym i zagranicznym w latach 2023-2027.

²³ Spowodowane to było faktem zawyżania cen usług przez wykonawców w odniesieniu do zamówień realizowanych w dłuższych okresach, w związku ze znaczną inflacją i niestabilnością cen. W Oddziale IPN

Analizie pod kątem prawidłowości udzielanych zamówień publicznych poddano jedno zamówienie na kwotę brutto 127,3 tys. zł, zrealizowane bez stosowania ustawy Pzp, na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 1 tej ustawy. Zamówienie dotyczyło przygotowania i publikacji ogólnopolskiego dodatku prasowego pt. „Daleka droga do Polski”, o charakterze historycznym i popularnonaukowym z okazji 80. rocznicy ewakuowania Armii Polskiej pod dowództwem gen. W. Andersa do Iranu. Powyższe zamówienie zostało w pełni zrealizowane i rozliczone w 2022 r. Przeprowadzona analiza nie wykazała naruszenia wewnętrznych uregulowań dotyczących udzielania zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 114-148, 411-436)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków. W wyniku kontroli próby wydatków zrealizowanych przez Oddział IPN stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w obowiązujących przepisach, zgodnie z planem finansowym oraz na zakupy i usługi służące realizacji zadań jednostki. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

OBSZAR

3. Prawidłowość i rzetelność sprawozdań

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2022 r. przez Oddział IPN - dysponenta III stopnia części 13 - *Instytut Pamięi Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28 NW),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Wszystkie ww. sprawozdania zostały sporządzone terminowo. Za wyjątkiem sprawozdania Rb-28, w którym wykazano zawyżoną kwotę zobowiązań (co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*), sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a ujęte w nich kwoty były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzanych sprawozdań.

(akta kontroli str. 265-410, 483-852)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

podjęto decyzję o przeprowadzeniu postępowania bez stosowania ustawy Pzp, w celu zawarcia umowy wyłącznie na jeden rok.

W księgach rachunkowych roku 2022²⁴, i w konsekwencji - w rocznym sprawozdaniu Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2022 r.²⁵, ujęto zobowiązania z tytułu czynszu i opłat za miejsca parkingowe w kwocie 540,40 zł pomimo, iż dotyczyły one opłat za styczeń 2023 r.²⁶. Powyższe stanowiło naruszenie nw. przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁷:

- art. 4 ust. 2, zgodnie z którym zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych zgodnie z ich treścią ekonomiczną;
- art. 20, w myśl którego do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym,
- art. 24, zgodnie z którym księgi rachunkowe powinny być prowadzone rzetelnie, bezbłędnie, sprawdzalnie i bieżąco. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bezbłędnie, jeżeli wprowadzono do nich kompletnie i poprawnie wszystkie zakwalifikowane do zaksięgowania w danym miesiącu dowody księgowo, zapewniono ciągłość zapisów oraz bezbłądność działania stosowanych procedur obliczeniowych.

Według wyjaśnień Dyrektora Oddziału IPN, błędne zaksięgowanie zobowiązań wynikało z faktu kierowania się datą wystawienia pierwotnej faktury (1 grudnia 2022 r.), do której sporządzona była przedmiotowa faktura korygująca. Dyrektor wyjaśnił również, że dokonano już stosownej korekty wartości zobowiązań w księgach rachunkowych, a także korekty rocznego sprawozdania Rb-28²⁸.

(akta kontroli str. 334-422)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Powyższe dokumenty zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Stwierdzona nieprawidłowość miała charakter incydentalny, a jej wartość nie przekroczyła założonych progów istotności. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny kontrolę prawidłowości sporządzonych sprawozdań.

V. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy

²⁴ Na koncie 202 - Rozrachunki z dostawcami.

²⁵ Korekta sprawozdania z dnia 10 lutego 2023 r.

²⁶ Zobowiązania wynikały z faktury korygującej nr 301313077 z dnia 31 stycznia 2023 r. wystawionej do faktury nr 212113005 z dnia 1 grudnia 2022 r.

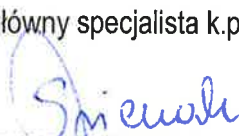
²⁷ Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.

²⁸ Korekta sprawozdania z dnia 22 lutego 2023 r.

o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, 27 marca 2023 r.

Kontroler
Izabella Śpiewak
główny specjalista k.p.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektora
Piotr Walczak

podpis

